CONSIDERAȚII PRELIMINARE ASUPRA UNEI INCINTE FUNERARE DIN NECROPOLA ROMANĂ DE INCINERAȚIE DIN PUNCTUL TĂUL HOP-GĂURI (ROȘIA MONTANĂ, JUD. ALBA)

Ionuț Bocan, Cătălina-Mihaela Neagu
Emil Ionuț Dumitrașcu, Gabriel Bălan

PRELIMINARY CONSIDERATIONS ABOUT ONE FUNERARY PRECINCT FROM A CREMATION ROMAN NECROPOLIS FROM THE SITE TĂUL HOP-GĂURI (ROȘIA MONTANĂ, ALBA COUNTY)

In 2002 was investigated, in the framework of the “*Alburnus Maior* National Research Program”, a rectangular funerary precinct with two functioning phases; its dimensions are $5.40 \times 5.00 \times 4.80 \times 4.64$ m. (the first phase), and $8.16 \times 7.92 \times 7.20 \times 6.40$ m. (the second phase). The funerary precinct is part of the Roman cremation necropolis from Tăul Găuri-Hop site. Inside the funerary structure, four cremation graves were identified and researched, all of them belonging to the general type of graves in this necropolis. Also have been identified four pits which indicate human interventions on the four graves inside the precinct. The funerary inventory is characteristic for the necropolises at *Alburnus Maior*: pottery and metal objects. The entire complex was dated to the 2nd century A.D.

Key words: funerary precinct, cremation graves, necropolis, funerary inventory, intervention pits.

Cuvinte cheie: incintă funerară, morminte de incinerare, necropolă, inventar funerar, gropi de intervenție.

Introducere¹

Cercetările arheologice efectuate la Roșia Montană între anii 2001–2006, în cadrul Programului Național de Cercetare *Alburnus Maior*, au scos la lumină cinci necropole de incinerare și două zone funerare. În cadrul acestora au fost descoperite și cercetate mai multe incinte funerare².

Acest studiu preliminar³ este dedicat analizei unei incinte funerare din necropola romană de incinerare de la Tăul Găuri-Hop⁴,

perimetru cercetat⁵, în campaniile arheologice din anii 2001–2002⁶.

Obiectivul arheologic analizat în acest studiu se dorește a fi o continuare a publicării incintelor funerare de la Roșia Montană, completând totodată, studiul realizat în anul 2008 asupra unei incinte funerare din necropola romană de incinerare de la Tăul Secuilor-Pârâul Porcului⁷.

În campania de cercetare arheologică din anul 2002⁸ a fost identificată și cercetată o incintă funerară. Ansamblul funerar este

¹ Lista abrevierilor utilizate în text: ad. = adâncimea gropii; ad. treaptă = adâncimea pe treaptă; cca. = circa; M = mormânt; db = diametrul bazei; dg = diametrul gură; dmax = diametrul maxim; gr = grosime; gr.pr. = grosimea peretelui; h = înălțimea; hp = înălțimea păstrată; Hp. = înălțimea zidului păstrat; L = lungimea; l = lățimea; Lcui = lungimea cui; Lp = lungimea păstrată; nr. inv. pr. = număr de inventar provizoriu; pl. = planșă.

² Vezi *infra* notele 17–20.

³ Textul studiului este redactat de Ionuț Bocan și Cătălina-Mihaela Neagu.

⁴ Punctul Hop-Găuri este localizat la sud de drumul forestier care străbate proprietatea Exploatarea Miniere Roșia Montană, limita de nord fiind constituită de masivul Cetate, cu reperul fix pe care îl reprezintă punctul

topografic Găuri. Denumirea zonei se referă la două coline situate la sud-vest de terasa denumită Găuri; la baza colinei vestice, spre sud, se află un lac artificial, ce poartă denumirea de Tăul Găuri.

⁵ Se cuvine menționat faptul că în acest punct au fost cercetate urme de extracție a minereului aurifer, datate în perioada romană de către colectivul de arheologi minieri al Universității Toulouse - Le Mirail.

⁶ *Alburnus Maior* I, 193–251; CCA 2003, 104–105.

⁷ Neagu, Bocan 2007–2008, 93–122.

⁸ Colectivul de cercetare a fost format din: Paul Damian, Mihaela Simion, Gabriel Bălan, Emil Dumitrașcu, Cătălina-Mihaela Neagu, Decebal Vleja.

amplasat în partea de nord-est a perimetrului cercetat din necropola de la Tăul Găuri-Hop, în unitățile de săpătură cu siglele S 002, S 003, S 004, S 007, S 009 și S 010 (Pl. 1).

Ansamblul funerar are două faze de construcție, patru înmormântări și patru gropi de intervenție. Construcția este orientată pe axa ENE–VSV. În prima fază de funcționare incinta are dimensiunile de $5,40 \times 5,00 \times 4,80 \times 4,64$ m, iar în cea de-a doua fază de $8,16 \times 7,92 \times 7,20 \times 6,40$ m (Pl. 2)⁹.

Caracteristici stratigrafice (Pl. 3)

Stratigrafia generală a ansamblului funerar:

I. Sol vegetal de culoare cenușie (orizontul organic al solului actual), cu o grosime variabilă de la 0,08 la 0,46 m; nisipos, omogenitate slabă; are în compoziție pietriș, resturi vegetale și organice.

II. Nivel de argilă siltică brun negriciosă cu o grosime de la 0,06 la 0,84 m; în compoziție s-au putut observa fragmente de rocă demineralizată, fragmente ceramice de factură romană, pigmenți de cărbune și de sol ars.

III. Nivel de argilă siltică, de culoare galben-lutos, nisipos, compact, are în compoziție fragmente de șisturi argiloase, oxizi de fier, pigmenți de cărbune, sol ars. Sedimentul are variații de ordin cromatic de la galben-deschis la galben-roșcat, cu grosimi variabile, pe adâncimi, de la –0,38 m la –0,70 m, compact, conține rare granule de pietriș, concentrații de oxizi de fier, cuarț, fragmente de sol ars, fragmente ceramice de factură romană (poziționate la partea superioară a nivelului), pigmenți de cărbune; gropile mormintelor M 30 și M 31 sunt săpate în acest nivel, partea inferioară a mormintelor fiind săpată în stâncă.

Din punct de vedere stratigrafic sedimentul de umplură a gropii este de culoare galben-maronic, conține pietre de dimensiuni medii, fragmente de sol ars de culoare roșiatică.

Caracteristici constructive (Pl. 2)

În cursul cercetării au fost identificate traseele a opt ziduri, corespunzătoare celor două faze de funcționare a incintei funerare. Acestea

au fost denumite convențional **Z1** (faza II), **Z2** (faza II), **Z1a** (faza I), **Z2a** (faza I), **Z3** (faza I), **Z4** (faza I), **Z5** (faza II), **Z6** (faza II)¹⁰.

Z1a: amplasat în S 004 și S 010; construit din blocuri de piatră nefasonate de dimensiuni medii, având ca liant pământ; orientat: NNE–SSV; dimensiuni: $L = 5,00$ m; $I = 0,44$ – $0,60$ m; $H_p = 0,82$ m. Se păstrează pe înălțimea a șapte asize. Era vizibil șanțul de fundație, cu o lățime de cca. 0,80 m și o adâncime de cca. 0,20–0,30 m.

Z2a: amplasat în S 009 și S 010; construit din blocuri de piatră nefasonate, având ca liant pământ; orientat: VNV–ESE; dimensiuni: $L = 4,80$ m; $I = 0,40$ – $0,52$ m; $H_p = 0,36$ m; zidul se păstrează pe înălțimea a două asize. A fost identificată o bază de monument funerar, poziționată central, la nivelul acestui zid, probabil utilizată în prima fază de funcționare a incintei (peste acest element de arhitectură au mai fost adăugate două asize în cea de-a doua fază de funcționare a incintei). Șanțul de fundație are dimensiuni de cca. 0,65 m lățime și o adâncime de cca. 0,20 m.

Z3: amplasat în S 009; construit din blocuri de piatră nefasonate, având ca liant pământ; orientat: NNE–SSV; dimensiuni: $L = 4,64$ m; $I = 0,40$ – $0,56$ m; $H_p = 0,32$ m. Zidul a fost demantelat în faza a doua de funcționare a incintei, odată cu extinderea acesteia. A fost surprins pe înălțimea a două asize; este demantelat până la ultimele două asize, probabil, în urma extinderii incintei în faza a doua de funcționare. Zidul este suprapus de mormântul M 30, fiind utilizat la amenajarea laturii de vest a acestui complex funerar. Șanțul de fundație are dimensiuni de cca. 0,65 m lățime și o adâncime de cca. 0,20–0,30 m.

Z4: amplasat în S 003 și S 004; construit din blocuri de piatră nefasonate, având ca liant pământ; orientat: VNV–ESE; dimensiuni: $L = 5,40$ m; $I = 0,40$ m; $H_p = 0,42$ m. Zidul se păstrează pe trei asize, pe o lungime de 1,72 m, din restul traseului fiind surprinsă doar amprenta („în negativ”); a fost demantelat până la ultimele trei asize în faza a doua de funcționare a incintei,

⁹ Ridicarea topografică a fost realizată de Virgil Apostol.

¹⁰ Zidurile au fost numerotate în ordinea apariției și cercetării lor.

odată cu extinderea acesteia. O parte din zid a fost scoasă în totalitate datorită amenajării mormântului M 32. Șanțul de fundație are dimensiuni de cca. 0,50 m lățime și o adâncime de cca. 0,20–0,30 m.

Z1: amplasat în S 004 și S 010; construit din blocuri de piatră fasonate și nefasonate, având ca liant pământ; orientat: NNE–SSV; dimensiuni: L = 7,20 m; l = 0,44–0,60 m; Hp = 0,54–0,82 m; zidul a fost construit prin extinderea, cu 2,20 m spre nord a zidului **Z1a**, fiind surprins pe înălțimea a trei asize, respectiv șapte, pentru a asigura planeitate spațiului funerar consacrat. Șanțul de fundație are dimensiuni de cca. 0,80 m lățime și o adâncime de cca. 0,20–0,30 m.

Z2: amplasat în S 007, S 009 și S 010; construit din blocuri de piatră nefasonate, având ca liant pământ; orientat: VNV–ESE; dimensiuni: L = 7,92 m; l = 0,40–0,64 m; Hp = 0,56 m; zidul a fost construit prin extinderea, cu 3,12 m spre est a zidului **Z2a** și prin înălțarea acestuia cu două asize, fiind surprins pe înălțimea a patru asize. Ultima asiză a fost construită, probabil, din blocuri de piatră fasonate într-o manieră particulară, respectiv sub forma unor capace în două ape (*chaperon*). Din acestea s-a păstrat un singur capac, cu dimensiunile de cca. 0,80 × 0,48 × 0,20 m. Șanțul de fundație are dimensiuni de cca. 0,60 m lățime și o adâncime de cca. 0,16 m.

Z5: amplasat în S 002 și S 007; construit din blocuri de piatră nefasonate de dimensiuni medii, având ca liant pământ; orientat: NNE–SSV; dimensiuni: L = 8,16 m; l = 0,68 m; Hp = 0,48–0,80 m; se păstrează pe înălțimea a trei asize. Șanțul de fundație are dimensiuni de cca. 0,90 m lățime și o adâncime de cca. 0,20–0,30 m.

Z6: amplasat în S 002, S 003 și S 004; construit din blocuri de piatră nefasonate, de dimensiuni medii, având ca liant pământ; orientat: VNV–ESE; dimensiuni: L = 6,40 m; l = 0,56 m; H = 0,88 m; zidul este construit pe înălțimea a cinci asize. Ultima asiză a fost construită, probabil, din blocuri de piatră fasonate într-o manieră particulară, respectiv sub forma unor capace în două ape (*chaperon*). Se păstrează opt fragmente. Șanțul de fundație,

săpat în stâncă, are dimensiuni de cca. 1,04 m lățime și o adâncime de cca. 0,22–0,32 m.

Pe baza acestor considerente am putut distinge două faze de funcționare a incintei funerare. De fapt, este vorba despre o construcție inițială, descrisă de **Z1a** (zidul de vest), **Z2a** (zidul de sud), **Z3** (zidul de est) și **Z4** (zidul de nord). În această fază construcția are o suprafață de 24,46 m² și adăpostește un complex funerar (M 31).

Cea de-a doua fază constructivă, descrisă de **Z1** (zidul de vest), **Z2** (zidul de sud), **Z5** (zidul de est), **Z6** (zidul de nord), este, mai degrabă, o extindere a incintei atât spre nord, cât și spre est, cu 30,11 m², probabil din necesități legate de extinderea spațiului funerar consacrat. **Z3** (zidul de est) și **Z4** (zidul de nord) sunt parțial dezafectate, în timp ce funcționalitatea zidurilor de vest și de sud, din prima fază de construcție (**Z1a** și **Z2a**) este păstrată, fiind extinse spre nord, respectiv spre est¹¹, astfel încât în faza a doua de funcționare incinta funerară are o suprafață de 54,57 m².

Descrierea mormintelor:

În interiorul ansamblului funerar au fost identificate și cercetate patru morminte de incinerare (M 29, M 30, M 31, M 32)¹². Toate cele patru gropi sepulcrale au suferit perturbări antropice (G 1, G 2, G 3, G 4).

MORMÂNT NR. 29 (Pl. 4)

ardere pe loc

Localizare: secțiunea S 002, caroul 5.

Groapă de formă rectangulară, cu pereții ușor evazați, secțiune trapezoidală, fundul plat. L = 1,72 m, l = 0,96 m, ad. = 0,75 m; orientare: VNV–ESE. Groapa, arsă (arsură discontinuă de 0,04 m) este săpată în stâncă. În jurul mormântului stânca prezenta urme de ardere. Mormântul a fost amenajat pe o platformă construită în stâncă.

Fragmentele de oase calcinate sunt dispuse în partea inferioară a gropii, compact, fără nici o operațiune de separare a acestora de resturile

¹¹ În faza a doua de funcționare a incintei **Z1a** a fost extins cu 2,20 m spre nord, iar **Z2a** cu 3,12 m spre est.

¹² Numerotarea mormintelor este unitară cu siglele utilizate în restul necropolei.

rugului (depunere uniformă de cărbune de lemn, fragmente de bârne carbonizate în amestec cu fragmente de oase calcinate; grosimea acestui strat este de 0,10–0,19 m). Groapa sepulcrală este puternic afectată de o intervenție antropică (G1).

Inventar funerar: ceramică: un urcior, trei oale, trei cupe, două opaițe; fier: o scoabă, un piron.

1. Urcior nedeterminabil ca tip¹³ (fragmentar, se păstrează baza cu corp); db = 4 cm; hp = 3,2 cm. Pastă RM 3¹⁴. Ardere primară uniformă. Puternic afectată de aciditatea solului. Bază inelară. Nr. inv. pr. TGH 159. Pl. 5/1

2. Oală nedeterminabilă ca tip (fragment din buză); dg = 15 cm; hp = 2,1 cm. Pastă RM 1. Ardere primară uniformă. Ușor afectată de aciditatea solului. Buză rotunjită, îngroșată. Nr. inv. pr. TGH 160. Pl. 5/2

3. Oală nedeterminabilă ca tip (fragmentară, se păstrează un fragment de bază cu corp și trei fragmente din corp); db = 9 cm; hp = 3,8 cm. Pastă RM 6. Ardere primară uniformă. Urme de ardere secundară pe interior. Bază dreaptă. Corp decorat cu două caneluri. Nr. inv. pr. TGH 161. Pl. 5/3

4. Oală nedeterminabilă ca tip (fragment din bază cu corp); db = 10 cm; hp = 2 cm. Pastă RM 16. Ardere primară incompletă. Bază dreaptă. Nr. inv. pr. TGH 162. Pl. 5/4

5. Cupă nedeterminabilă ca tip, imitație de vas cu pereți fini (întregibilă, se păstrează două fragmente din buză cu corp, două din toartă, două din bază cu corp și 16 fragmente corp); dg = 8,3 cm; db = 6,4 cm; hestimativ = 10 cm; gr.pr. = 3 mm. Pastă RM 14. Ardere primară uniformă. Ardere secundară. Afectată de aciditatea solului. Buză ușor înclinată spre exterior, rotunjită. Bază inelară. Este prevăzută cu o toartă necanelată, atașată sub buză. Nr. inv. pr. TGH 163. Pl. 5/5

6. Cupă nedeterminabilă ca tip, imitație de vas cu pereți fini (fragment din buză cu corp); dg = 8 cm; hp = 2,8 cm; gr.pr. = 3 mm. Pastă RM 7. Ardere primară uniformă. Puternic arsă secundară. Buză înclinată spre exterior, detașată, rotunjită. Nr. inv. pr. TGH 164. Pl. 5/6

7. Cupă nedeterminabilă ca tip, imitație de vas cu pereți fini (fragment din bază); db = 3 cm; hp = 1 cm; gr.pr. = 2 mm. Pastă RM 5. Ardere primară uniformă. Puternic afectată de aciditatea solului. Bază inelară. Nr. inv. pr. TGH 165. Pl. 5/7

8. Opaiț nedeterminabil ca tip (fragmentar, se păstrează patru fragmente din bordură, trei din partea inferioară a ciocului și opt din rezervor, cu dimensiuni cuprinse între 1–3 cm). Pastă RM 3. Ardere primară uniformă. Puternic afectată de aciditatea solului. Bordură îngustă, prevăzută cu trei butoni. Rezervor tronconic (?). Nr. inv. pr. TGH 166. Pl. 5/8

9. Opaiț nedeterminabil ca tip (fragmentar, se păstrează ansa); d ansă = 2,3 cm. Pastă RM 8. Ardere primară uniformă. Ansă inelară. Nr. inv. pr. TGH 167. Pl. 5/9

10. Scoabă (fragmentară); Lp = 1,5 cm. Fier oxidat, corodat. Un cui rupt, celălalt păstrat în întregime: Lcui = 5 cm. Bară parțial păstrată, afectată de coroziune, cu secțiune pătrată: 0,8 cm. Nr. inv. pr. TGH 168. Pl. 5/10

11. Piron (fragmentar); Lp = 11 cm. Fier oxidat, corodat. Cap rotund, bombat. Corp parțial păstrat, puternic îndoit, cu secțiune pătrată: 0,8 cm. Vârf rupt. Nr. inv. pr. TGH 169. Pl. 5/11

MORMÂNT NR. 30 (Pl. 6)

ardere pe loc

Localizare: secțiunea S 002, caroul 6.

Groapă cu treaptă; etaj superior cu secțiune trapezoidală; etajul inferior de formă rectangulară, cu pereții ușor evazați; fundul plat. Etajul superior: L = 2,47 m; l = 2,46 m. Etajul inferior: L = 1,88 m; l = 1,00 m; ad. treaptă = 0,80 m; ad. = 1,13 m. Groapa, arsă (arsură continuă de 0,04 m) este săpată în parte superioară în pământ, iar partea inferioară în stâncă; orientare: VNV–ESE. Etajul superior al

¹³ Determinarea formelor a fost realizată prin încadrarea în tipologia generală a ceramicii descoperită în necropola de incinerare de la Tăul Coma, realizată de un colectiv de cercetare format din Viorica Rusu-Bolindeț, Adela Băltăc, Ionuț Bocan și Mariana Egri —cf. *Albumus Maior III* 2008, 35–68.

¹⁴ Pastele au fost încadrate în codurile de paste, stabilite pentru lotul ceramic din necropola de incinerare de la Tăul Coma —cf. *Albumus Maior III* 2008, 69 și Pl. 336.

gropii este amenajat peste zidul **Z3** pentru a conferii planeitate amenajării gropii sepulcrale.

Fragmentele de oase calcinate sunt dispuse în partea inferioară a gropii, compact, fără nici o operațiune de separare a acestora de resturile rugului (depunere uniformă de cărbune de lemn, fragmente de bârne carbonizate în amestec cu fragmente de oase calcinate; grosimea acestui strat este de 0,06–0,12 m). Groapa sepulcrală este puternic afectată de o intervenție antropică (G2).

Inventar funerar: **ceramică:** un urcior, patru *turibula*, două oale, o farfurie, un opaiț, un vas nedeterminabil ca formă; **bronz:** o monedă; **fier:** un piron.

1. Urcior (?) nedeterminabil ca tip (fragmentar, se păstrează nouă fragmente din corp, cu dimensiuni cuprinse între 1,6–4,5 cm). Pastă RM 8. Ardere primară uniformă. Ușor afectată de aciditatea solului. Demarcația dintre gât și corp este realizată prin două caneluri fine. Nr. inv. pr. TGH 170.

2. Turibulum de tip T 5.6 (întregit); dg = 22 cm; db = 9,8 cm; h = 15,2 cm. Pastă RM 1. Ardere primară incompletă. Ardere secundară la interior și exterior. Urme de substanță organică pe bază. Nr. inv. pr. TGH 171. Pl. 7/2

3. Turibulum de tip T 5.6 (întregit); dg = 20,4 cm; db = 8,8 cm; h = 16,5 cm. Pastă RM 10. Ardere primară uniformă. Ardere secundară pe interior, provenită, probabil, în urma utilizării. Nr. inv. pr. TGH 172. Pl. 7/3

4. Turibulum de tip T 5.6 (întregit); dg = 20 cm; db = 9,8 cm; h = 15 cm. Pastă RM 10. Ardere primară uniformă. Ardere secundară pe interior, provenită, probabil, în urma utilizării. Nr. inv. pr. TGH 173. Pl. 8/4

5. Turibulum nedeterminabil ca tip (fragment din buză); dg = 22,6 cm; hp = 2,7 cm. Pastă RM 6. Ardere primară uniformă. Ardere secundară la interior. Buză ușor înclinată spre exterior, decorată cu alveole mari, realizate prin presarea cu degetele a celor două margini ale buzei când pasta este crudă. Nr. inv. pr. TGH 174. Pl. 8/5

6. Oală nedeterminabilă ca tip (fragmentară, se păstrează un fragment din bază cu corp și un fragment din corp); db = 6,1 cm;

hp = 2,5 cm. Pastă RM 16. Ardere primară uniformă. Ardere secundară la exterior. Bază dreaptă. Nr. inv. pr. TGH 175. Pl. 8/6

7. Oală nedeterminabilă ca tip (fragmentară, se păstrează un fragment din bază cu corp și patru fragmente din corp); db = 6,2 cm. Pastă RM 10. Ardere primară uniformă. Puternic afectată de aciditatea solului. Bază dreaptă. Nr. inv. pr. TGH 176. Pl. 8/7

8. Farfurie nedeterminabilă ca tip (fragment din bază cu corp); db = 6 cm; hp = 1,6 cm. Pastă RM 5. Ardere primară uniformă. Ușor afectată de aciditatea solului. Bază inelară, cu un mic *umbo* în centru. Nr. inv. pr. TGH 177. Pl. 8/8

9. Opaiț nedeterminabil ca tip (fragmentar, se păstrează două fragmente din cioc și cinci din rezervor, cu dimensiuni cuprinse între 1,2–4,5 cm). Pastă RM 5. Ardere primară uniformă. Puternic ars secundar pe interior și partea inferioară a ciocului. Nr. inv. pr. TGH 178. Pl. 8/9

10. Vas nedeterminabil ca formă (patru fragmente din corp, cu dimensiuni cuprinse între 2,9–7 cm); gr.pr. = 1,6 cm. Pastă RM 10. Ardere primară incompletă. Ușor afectată de aciditatea solului. Nr. inv. pr. TGH 179.

11. Monedă¹⁵ Antoninus Pius; as; AE $\mathbb{L}$ 10,98 g; 25,8 × 27,6 mm. Av: IMP CAES T AEL HADR [ANTONINVS] AVG PIVS PP; cap laureat spre dreapta. Rv: TR POT XIII - COS IIII / S - C // [AN]NONA AVG în exergă; Annona șezând spre stânga, ținând spice și cornul abundenței; în stânga, modius. RIC, p. 136, nr. 880, Roma, anii 150–151; BMC, p. 311, nr. 1875, Roma, anii 150–151. Nr. inv. pr. TGH 180.

12. Piron (fragmentar); Lp = 3,4 cm. Fier oxidat, corodat. Cap rupt. Corp parțial păstrat, puternic afectat de coroziune, cu secțiune pătrată; 0,6 cm. Vârf rupt. Nr. inv. pr. TGH 181. Pl. 8/12

¹⁵ Determinarea monedei și descrierea au fost realizate de către Mihai Dima de la Muzeul Băncii Naționale căruiui îi mulțumim și pe această cale.

MORMÂNT NR. 31 (Pl. 9)

ardere pe loc

Localizare: secțiunea S 003, caroul 6.

Groapă de formă rectangulară, cu pereți ușor evazați, secțiune trapezoidală, fundul plat. $L = 1,86$ m, $l = 1,04$ m, $ad. = 0,74$ m; orientare VNV–ESE. Groapa, arsă (arsură discontinuă de 0,03 m) este săpată în partea superioară în pământ, iar partea inferioară în stâncă. Zona limitrofă prezintă urme de ardere.

Fragmentele de oase calcinate sunt dispuse în partea inferioară a gropii, compact, fără nici o operațiune de separare a acestora de resturile rugului (depunere uniformă de cărbune de lemn, fragmente de bârne carbonizate în amestec cu fragmente de oase calcinate; grosimea acestui strat este de 0,20–0,30 m). Groapa sepulcrală este puternic afectată de o intervenție antropică (G3).

Inventar funerar: ceramică: trei urcioare, patru *turibula*, două opaițe, un vas nedeterminabil ca formă; fier: un element de îmbinare, două piroane, o țință.

1. Urcior de tip U 43 (întreg); $dg = 4,1$ cm; $dmax = 11,8$ cm; $db = 6$ cm; $h = 14$ cm. Pastă RM 3. Ardere primară uniformă. Ușor afectat de aciditatea solului. Nr. inv. pr. TGH 182. Pl. 10/1

2. Urcior, probabil de tip U 43 (întregit); $dg = 4,2$ cm; $dmax = 12,4$ cm; $db = 5,7$ cm; $h = 14,5$ cm. Pastă RM 8. Ardere primară uniformă. Afectată de aciditatea solului. Nr. inv. pr. TGH 183. Pl. 10/2

3. Urcior nedeterminabil ca tip (fragmentar, se păstrează două fragmente din corp, cu dimensiuni cuprinse între 6–7 cm). Pastă RM 8. Ardere primară uniformă. Ușor afectată de aciditatea solului. Urmă de toartă deasupra diametrului maxim. Nr. inv. pr. TGH 184.

4. Turibulum nedeterminabil ca tip (fragmentar, se păstrează un fragment din buză, 18 fragmente din cupă și un fragment picior cu cupă); $dg = 22$ cm; $hp = 14,5$ cm. Pastă RM 6. Ardere primară uniformă. Urme de ardere secundară pe interiorul piciorului. Urme de materie organică la exterior. Buză înclinată spre exterior decorată cu alveole mici, realizate prin

presarea cu degetele a marginii inferioare când pasta era crudă și cu roțița dințată pe marginea superioară. Corp în formă de cupă, cu două profilaturi pronunțate, marcate prin incizii realizate cu roțița dințată. Picior înalt, gol pe interior. Nr. inv. pr. TGH 185. Pl. 10/4

5. Turibulum nedeterminabil ca tip (fragmentar, se păstrează două fragmente din buză cu corp); $dg = 19$ cm; $hp = 11,8$ cm. Pastă RM 6. Ardere primară uniformă. Slabe urme de ardere secundară. Urme de coroziune pe buză provenite în urma intrării în contact a piesei cu un obiect din fier. Buză înclinată spre exterior, arcuită, decorată cu alveole mici, realizate prin presarea cu degetele a marginii inferioare când pasta era crudă și cu roțița dințată pe marginea inferioară. Corp în formă de cupă, cu două profilaturi pronunțate, marcate prin incizii realizate cu roțița dințată. Picior parțial păstrat, gol pe interior. Nr. inv. pr. TGH 186. Pl. 11/5

6. Turibulum nedeterminabil ca tip (fragment din buză cu corp); $dg = 17$ cm; $hp = 12,5$ cm. Pastă RM 19. Ardere primară uniformă. Slabe urme de ardere secundară, la interior provenite, probabil, în urma utilizării. Buză înclinată spre exterior, decorată cu alveole mici, realizate prin presarea cu degetele a marginii inferioare când pasta era crudă și cu roțița dințată pe marginea superioară. Corp în formă de cupă, cu două profilaturi pronunțate, marcate prin incizii realizate cu roțița dințată. Picior parțial păstrat, îngust, gol pe interior. Nr. inv. pr. TGH 187. Pl. 11/6

7. Turibulum nedeterminabil ca tip (fragmentar, se păstrează un fragment din buză și două fragmente din corp cu dimensiuni cuprinse între 2,3–6,4 cm). Pastă RM 10. Ardere primară uniformă. Slabe urme de ardere secundară. Ușor afectată de aciditatea solului. Buză ușor înclinată spre exterior, decorată cu roțița dințată pe marginea superioară. Nr. inv. pr. TGH 188. Pl. 11/7

8. Opaiț Loeschcke X (întreg); $L = 8,3$ cm; $l = 5,5$ cm; $h = 3,5$ cm. Pastă RM 8. Ardere primară uniformă. Slabe urme de ardere secundară pe bordură și partea inferioară a ciocului. Ușor afectată de aciditatea solului. Disc neted, rotund, cu un orificiu de alimentare în

centru, delimitat de bordură printr-un cordon, care se îndreaptă spre cioc și formează un canal, prevăzut cu un mic orificiu de ventilație. Bordura, prevăzută cu trei butoni dispuși aproximativ simetric, este decorată cu semiove. Cioc alungit, cu un arzător, în formă de vârf de săgeată arondat. Rezervor tronconic. Baza concavă, delimitată prin două cercuri concentrice incizate are înscrisă în centru ștampila FORTIS. Nr. inv. pr. TGH 189. Pl. 11/8

9. Opaț Loescheke X (fragmentar, se păstrează două fragmente din capac, altul din rezervor cu bază, unu din rezervor, două din cioc, cu dimensiuni cuprinse între 3–4,5 cm). Pastă RM 9. Ardere primară uniformă. Ușor afectată de aciditatea solului. Disc neted, rotund, cu un orificiu de alimentare în centru, delimitat de bordură printr-un cordon proeminenet, care se îndreaptă spre cioc și formează un canal, prevăzut cu un mic orificiu de ventilație. Bordura păstrează doi butoni. Rezervor tronconic. Bază concavă, delimitată prin două cercuri concentrice incizate. Nr. inv. pr. TGH 190. Pl. 11/9

10. Vas nedeterminabil ca formă (fragment din toartă cu dimensiuni de 5,3 × 2,4 cm). Pastă RM 8. Ardere primară uniformă. Toartă lată, canelată. Nr. inv. pr. TGH 191.

11. Element de îmbinare (fragmentar); L = 3,9 cm. Bronz (aliaj de cupru) auriu-verzui. Capătul părții de îmbinare circular, parțial păstrat. Bară, cu secțiune patrulateră: 0,3 × 0,2 cm, îndoită la unul din capete. Nr. inv. pr. TGH 192. Pl. 11/11

12. Piron (fragmentar); Lp = 2,6 cm. Fier oxidat, corodat. Cap rupt. Corp parțial păstrat, cu secțiune pătrată: 0,8 cm. Vârf rupt. Nr. inv. pr. TGH 193. Pl. 11/12

13. Piron (fragmentar); Lp = 2,3 m. Fier oxidat, corodat. Cap rupt. Corp parțial păstrat, puternic afectat de coroziune. Vârf rupt. Nr. inv. pr. TGH 194. Pl. 11/13

14. Țintă (fragmentară); Lp = 1,9 cm. Fier oxidat, corodat. Cap rotund (?), parțial păstrat. Corp puternic afectat de coroziune, cu secțiune pătrată: 0,4 cm. Vârf rupt. Nr. inv. pr. TGH 195. Pl. 11/14

MORMÂNT NR. 32 (Pl. 12)

ardere pe loc

Localizare: secțiunea S 003, caroul 5.

Groapă de formă rectangulară, cu pereții ușor evazați, secțiune trapezoidală, fundul plat. L = 1,97 m; l = 0,82 m; ad. = 0,58 m; orientare: VNV–ESE. Groapa, arsă (arsură discontinuă de 0,03 m) este săpată în stâncă.

Pentru amenajarea mormântului a fost demontată o parte din **Z4**.

Fragmentele de oase calcinate sunt dispuse în partea inferioară a gropii, compact, fără nici o operațiune de separare a acestora de resturile rugului (depunere uniformă de cărbune de lemn, fragmente de bârne carbonizate în amestec cu fragmente de oase calcinate; grosimea acestui strat este de 0,04–0,14 m). Groapa sepulcrală este puternic afectată de o intervenție antropică (G4).

Fără inventar.

Intervenții asupra monumentului (Pl. 2)

Asupra monumentului au avut loc patru intervenții antropice, care afectează gropile sepulcrale. Toate intervențiile antropice au fost făcute în același moment¹⁶.

G1 — groapă de intervenție de formă aproximativ ovoidală în plan și conică în secțiunea transversală.

Localizare: secțiunea S 002, caroul 5.

Dimensiuni: diametrul maxim la partea superioară 1,68 m; adâncimea la care a apărut 0,14 m; adâncimea maximă 0,46 m.

Din punct de vedere stratigrafic sedimentul de umplură al gropii este de culoare cenușiu-negricioasă, conține pietre de dimensiuni medii, fragmente de pământ ars de culoare roșie. În partea superioară a gropii a fost descoperit un fragment de capac în două ape (*chaperon*).

G2 — groapă de intervenție de formă aproximativ ovoidală în plan și conică în secțiunea transversală.

Localizare: secțiunea S 002, caroul 6.

¹⁶ Gropile de intervenție sunt practicate de la același nivel.

Dimensiuni: diametrul maxim la partea superioară 1,48 m; adâncimea la care a apărut 0,14 m; adâncimea maximă 0,56 m.

Din punct de vedere stratigrafic sedimentul de umplutură al gropii este de culoare cenușiu-negricioasă, conține pietre de dimensiuni medii, fragmente de pământ ars de culoare roșie.

G3 — groapă de intervenție de formă aproximativ circulară în plan și conică în secțiunea transversală

Localizare: secțiunea S 003, caroul 6.

Dimensiuni: diametrul maxim la partea superioară 1,48 m; adâncimea la care a apărut 0,14 m; adâncimea maximă 0,54 m.

Din punct de vedere stratigrafic sedimentul de umplutură al gropii este de culoare cenușiu-negricioasă, conține pietre de dimensiuni medii, fragmente de pământ ars de culoare roșie.

G4 — groapă de intervenție de formă circulară în plan și conică în secțiunea transversală

Localizare: secțiunea S 003, caroul 5.

Dimensiuni: diametrul maxim la partea superioară 1,16 m; adâncimea la care a apărut 0,14 m; adâncimea maximă 0,58 m.

Din punct de vedere stratigrafic sedimentul de umplutură al gropii este de culoare cenușiu-negricioasă, conține pietre de dimensiuni medii, fragmente de pământ ars de culoare roșie.

Datorită intervențiilor ulterioare suferite, de-a lungul timpului, de ansamblul funerar, nu a fost posibilă o analiză în detaliu a poziționării și distribuției spațiale a inventarului funerar în cele patru morminte analizate mai sus.

De asemenea, trebuie menționate 54 de obiecte descoperite în interiorul incintei funerare, ce nu pot fi atribuite, cu certitudine, niciunui mormânt din cele patru analizate în cadrul acestui studiu. Pentru acestea este foarte greu de realizat și o anumită legătură cu desfășurarea unor ritualuri diverse efectuate post-înmormântare.

Catalogul obiectelor descoperite în interiorul incintei funerare:

1. Urcior, probabil de tip U 9 (fragmentar, se păstrează gura cu gât și o parte din corp, trei fragmente din corp și un fragment din toartă); dg = 6,3 cm; hp = 7,4 cm. Pastă RM 16. Ardere primară incompletă. Urme de ardere secundară pe corp. Ușor afectată de aciditatea solului. Nr. inv. pr. TGH 734. Pl. 13/1

2. Urcior, probabil de tip U 25 (fragmentar, se păstrează fragmente din buză, gât, corp, bază, toartă); dg = 4,2 cm; db = 4,6 cm; hestimativ = 22,5 cm. Pastă RM 3. Ardere primară uniformă. Urme de ardere secundară pe bază. Ușor afectată de aciditatea solului. Nr. inv. pr. TGH 735. Pl. 13/2

3. Urcior nedeterminabil ca tip (fragmentar, se păstrează două fragmente din partea superioară a corpului); dmax = 9,4 cm; hp = 5 cm. Pastă RM 5. Ardere primară uniformă. Puternic afectată de aciditatea solului. Corp globular. Nr. inv. pr. TGH 736. Pl. 13/3

4. Urcior nedeterminabil ca tip (fragmentar, se păstrează două fragmente din bază și opt fragmente din corp); db = 5,9 cm; hp = 4,6 cm. Pastă RM 3. Ardere primară uniformă. Afectată de aciditatea solului. Bază inelară, cu un mic *umbo* în centru. Nr. inv. pr. TGH 737. Pl. 13/4

5. Urcior nedeterminabil ca tip (fragmentar, se păstrează nouă fragmente din corp și două din bază); db = 4 cm. Pastă RM 3. Ardere primară uniformă. Puternic afectată de aciditatea solului. Bază inelară. Nr. inv. pr. TGH 738. Pl. 13/5

6. Oală, probabil de tip O 7 (întregibilă, se păstrează un fragment din buză cu corp, patru fragmente din corp și un fragment din bază cu corp); dg = 14,3 cm; db = 9,2 cm; hestimativ = 19,2 cm. Pastă RM 7. Ardere primară uniformă. Puternic arsă secundar pe interior. Afectată de aciditatea solului. Nr. inv. pr. TGH 739. Pl. 13/6

7. Oală, probabil de tip O 2 (întregibilă, se păstrează trei fragmente din buză cu corp, 12 fragmente din corp, un fragment din bază); dg = 14 cm; db = 7,9 cm; hestimativ = 17 cm. Pastă RM 16. Ardere primară uniformă. Ușor afectată

de aciditatea solului. Nr. inv. pr. TGH 740. Pl. 14/7

8. Oală, probabil de tip O 2 (întregibilă, se păstrează un fragment din buză cu corp, un fragment corp și un fragment bază cu corp); dg = 13 cm; db = 9 cm; hestimativ = 17,2 cm. Pastă RM 6. Ardere primară uniformă. Ardere secundară. Urme de substanță organică pe interiorul buzei. Nr. inv. pr. TGH 741. Pl. 14/8

9. Oală, probabil de tip O 7 (întregibilă, se păstrează patru fragmente din buză cu corp, 16 fragmente din corp și două fragmente din bază cu corp); dg = 13 cm; db = 7,4 cm; hestimativ = 18,4 cm. Pastă RM 6. Ardere primară incompletă. Ardere secundară la interior. Ușor afectată de aciditatea solului. Nr. inv. pr. TGH 743. Pl. 14/9

10. Oală, probabil de tip O 2 (fragmentară, se păstrează un fragment din buză cu corp și 25 de fragmente din corp); dg = 13 cm; hp = 7,5 cm. Pastă RM 21. Ardere primară incompletă. Nr. inv. pr. TGH 742. Pl. 15/10

11. Oală, probabil de tip O 7 (fragmentară, se păstrează un fragment din buză cu corp și cinci fragmente din corp); dg = 11 cm; hp = 4 cm. Pastă RM 6. Ardere primară incompletă. Ușor afectată de aciditatea solului. Nr. inv. pr. TGH 744. Pl. 14/11

12. Oală, probabil de tip O 2 (fragmentară, se păstrează un fragment din buză cu corp); dg = 17,8 cm; hp = 2,7 cm. Pastă RM 1. Ardere primară uniformă. Afectată de aciditatea solului. Nr. inv. pr. TGH 745. Pl. 15/12

13. Oală, probabil de tip O 8 (fragmentară, se păstrează un fragment din buză cu corp); dg = 14,2 cm; hp = 2,5 cm. Pastă RM 1. Ardere primară uniformă. Puternic afectată de aciditatea solului. Nr. inv. pr. TGH 746. Pl. 15/13

14. Oală nedeterminabilă ca tip (fragmentară, se păstrează patru fragmente din bază cu corp); db = 12,8 cm; hp = 3 cm. Pastă RM 10. Ardere primară incompletă. Urme de ardere secundară pe bază, provenite, probabil, în urma utilizării. Bază dreaptă. Nr. inv. pr. TGH 747. Pl. 15/14

15. Oală nedeterminabilă ca tip (fragmentară, se păstrează două fragmente din buză, unul din toartă și 26 de fragmente din corp); dg = 12,2 cm. Pastă RM 16. Ardere primară uniformă. Slabe urme de ardere secundară. Puternic afectată de aciditatea solului. Buză înclinată spre exterior, rotunjită, îngroșată. Este prevăzută cu o toartă canelată, atașată sub buză. Nr. inv. pr. TGH 748. Pl. 15/15

16. Cupă de tip C 16.2, imitație de vas cu pereți fini (întregită); dg = 5,6 cm; db = 3,4 cm; h = 8,2 cm; gr.pr. = 3 mm. Pastă RM 5. Ardere primară uniformă. Ușor afectată de aciditatea solului. Particularitate: trecerea de la corp spre bază este marcată printr-o profilatură externă, pronunțată. Nr. inv. pr. TGH 749. Pl. 15/16

17. Cupă nedeterminabilă ca tip, imitație de vas cu pereți fini (fragmentară, se păstrează un fragment din bază cu corp); db = 4,2 cm; hp = 1,8 cm. Pastă RM 3. Ardere primară incompletă. Puternic afectată de aciditatea solului. Nr. inv. pr. TGH 750. Pl. 15/17

18. Cupă nedeterminabilă ca tip, imitație de vas cu pereți fini (fragmentară, se păstrează un fragment din bază cu corp); db = 4 cm; hp = 1,7 cm; gr.pr. = 3 mm. Pastă RM 5. Ardere primară uniformă. Ușor afectată de aciditatea solului. Bază inelară. Nr. inv. pr. TGH 751. Pl. 15/18

19. Cupă nedeterminabilă ca tip, imitație de vas cu pereți fini (fragmentară, se păstrează două fragmente din bază cu corp); db = 4 cm; hp = 1,7 cm; gr.pr. = 4 mm. Pastă RM 3. Ardere primară uniformă. Afectată de aciditatea solului. Bază inelară. Nr. inv. pr. TGH 752. Pl. 15/19

20. Cupă nedeterminabilă ca tip, imitație de vas cu pereți fini (fragmentară, se păstrează două fragmente din bază cu corp); db = 4 cm; hp = 1,5 cm; gr.pr. = 4 mm. Pastă RM 12. Ardere primară uniformă. Puternic afectată de aciditatea solului. Bază inelară. Nr. inv. pr. TGH 753. Pl. 15/20

21. Cupă nedeterminabilă ca tip, imitație de vas cu pereți fini (fragmentară, se păstrează un fragment din bază cu corp și două fragmente din corp); db = 3,2 cm; hp = 1,9 cm; gr.pr. = 3 mm. Pastă RM 8. Ardere primară uniformă.

Puternic afectată de aciditatea solului. Bază inelară. Nr. inv. pr. TGH 754. Pl. 15/21

22. Cupă nedeterminabilă ca tip, imitație de vas cu pereți fini (fragmentară, se păstrează un fragment din bază cu corp și trei fragmente din corp); db = 2,8 cm; hp = 2 cm; gr.pr. = 3 mm. Pastă RM 5. Ardere primară uniformă. Puternic afectată de aciditatea solului. Bază inelară. Nr. inv. pr. TGH 755. Pl. 15/22

23. Cupă/Bol nedeterminabil ca tip, imitație de vas cu pereți fini (fragment din corp cu dimensiuni de $4 \times 1,3$ cm); gr.pr. = 2 mm. Pastă RM 3. Ardere primară uniformă. Puternic afectată de aciditatea solului. Nr. inv. pr. TGH 756.

24 Cupă/Bol, probabil de tip CB 1 (fragment din buză cu corp); dg = 10 cm; hp = 3,1 cm. Pastă RM 8. Ardere primară uniformă. Ușor afectată de aciditatea solului. Nr. inv. pr. TGH 757. Pl. 15/24

25. Cupă/Bol nedeterminabil ca tip (fragmentar, se păstrează un fragment din buză și șase fragmente din corp); dg = 10 cm. Pastă RM 8. Ardere primară incompletă. Buză ușor înclinată spre interior. Buza este delimitată de corp prin două caneluri. Corp decorat cu roțița dințată. Nr. inv. pr. TGH 758. Pl. 15/25

26. Cupă/Bol, probabil de tip CB 1 (fragment din buză cu corp); dg = 13 cm; hp = 2,2 cm. Pastă RM 5. Ardere primară uniformă. Afectată de aciditatea solului. Nr. inv. pr. TGH 759. Pl. 15/26

27. Capac nedeterminabil ca tip (fragmentar, se păstrează butonul cu pereții); dbuton = 2,7 cm; hp = 2 cm. Pastă RM 21. Ardere primară incompletă. Buton scurt, ușor profilat. Nr. inv. pr. TGH 760. Pl. 15/27

28. Opaț Loeschcke X (fragment din bază cu rezervor); Lp = 4,1 cm; lp = 3 cm. Pastă RM 9. Ardere primară uniformă. Urme de substanțe organice. Rezervor tronconic. Baza, delimitată prin două cercuri concentrice are înscrisă în centru ștampila CA[SSI]. Nr. inv. pr. TGH 761. Pl. 15/28

29. Opaț Loeschcke X (fragment din capac); Lp = 2,8 cm; lp = 4,9 cm. Pastă RM 9. Ardere primară uniformă. Puternic ars secundar. Puternic afectată de aciditatea solului. Disc

neted, delimitat de bordură printr-un cordon, care se îndreaptă spre cioc și formează un canal, prevăzut cu un mic orificiu de ventilație. Bordură lată. Nr. inv. pr. TGH 762. Pl. 15/29

30. Opaț Loeschcke X (fragmentar, se păstrează un fragment din capac, un fragment din partea inferioară a ciocului și un fragment din bază, cu dimensiuni cuprinse între 1,7–3,7 cm). Pastă RM 14. Ardere primară uniformă. Puternic afectată de aciditatea solului. Disc neted, rotund, cu un orificiu de alimentare, delimitat de bordură printr-un cordon proeminent. Bordura păstrează un buton. Bază concavă, delimitată prin trei cercuri concentrice incizate. Nr. inv. pr. TGH 763. Pl. 15/30

31. Opaț Loeschcke X (fragmentar, se păstrează cinci fragmente din capac și șapte din rezervor, cu dimensiuni cuprinse între 1–3 cm). Pastă RM 3. Ardere primară uniformă. Slabe urme de ardere secundară. Puternic afectată de aciditatea solului. Disc delimitat de bordură printr-un cordon, care se îndreaptă spre cioc și formează un canal. Bordura păstrează un buton. Cioc cu un arzător. Nr. inv. pr. TGH 764. Pl. 16/31

32. Opaț nedeterminabil ca tip (fragmentar, se păstrează două fragmente din partea inferioară, cu dimensiuni de $3,6 \times 2,8$ cm). Pastă RM 14. Ardere primară uniformă. Puternic ars secundar. Puternic afectată de aciditatea solului. Rezervor tronconic (?) Bază concavă, delimitată prin trei cercuri concentrice incizate. Nr. inv. pr. TGH 765. Pl. 16/32

33. Opaț Loeschcke X (fragmentar, se păstrează un fragment din canal și două din partea inferioară a ciocului, cu dimensiuni cuprinse între 2,2–3,5 cm). Pastă RM 9. Ardere primară uniformă. Urme de ardere secundară. Nr. inv. pr. TGH 766. Pl. 16/33

34. Vas nedeterminabil ca formă (fragmentar, se păstrează 33 de fragmente din corp, neîntregibile, cu dimensiuni cuprinse între 1–9,4 cm). Pastă RM 16. Ardere primară uniformă. Puternic afectată de aciditatea solului. Urme de materie organică. Nr. inv. pr. TGH 767.

35. Cuarț (întreg); L = 2 cm. Se păstrează un fragment de dimensiuni mici. Nr. inv. pr. TGH 768. Pl. 16/35

36. Fibulă (fragmentară, lipsește acul și o parte din portagrafă); Lp = 5,2 cm. Bronz. Patină verde. Fibulă cu genunchi. Cap mic, semirotund. Resort format din șase spire. Portagrafă parțial păstrată, probabil dreptunghiulară. Corp curbat. Picior scurt. Nr. inv. pr. TGH 769. Pl. 16/36

37. Scoabă (fragmentară); Lp = 0,5 cm. Fier oxidat, corodat. Un cui rupt, celălalt păstrat în întregime: Lcui = 4,5 cm. Bară ruptă. Nr. inv. pr. TGH 770. Pl. 16/37

38. Piron (fragmentar); Lp = 20,4 cm. Fier oxidat, corodat. Cap rupt. Corp afectat de coroziune, îndoit, cu secțiune patrulateră: 1,3 × 0,6 cm. Vârf rupt. Nr. inv. pr. TGH 771. Pl. 16/38

39. Piron (fragmentar); Lp = 8,3 cm. Fier oxidat, corodat. Cap rupt. Corp afectat de coroziune, puternic îndoit, cu secțiune patrulateră: 0,5 × 0,3 cm. Vârf rupt. Nr. inv. pr. TGH 772. Pl. 16/39

40. Piron (fragmentar); Lp = 6,6 cm. Fier oxidat, corodat. Cap rupt. Corp afectat de coroziune, cu secțiune circulară: 0,8 cm. Vârf rupt. Nr. inv. pr. TGH 773. Pl. 16/40

41. Piron (fragmentar); Lp = 6,4 cm. Fier oxidat, corodat. Cap rupt. Corp parțial păstrat, cu secțiune circulară: 1,1 cm. Vârf rupt. Nr. inv. pr. TGH 774. Pl. 16/41

42. Piron (fragmentar); Lp = 4,1 cm. Fier oxidat, corodat. Cap rupt. Corp parțial păstrat, afectat de coroziune, cu secțiune patrulateră: 0,5 × 0,3 cm. Vârf rupt. Nr. inv. pr. TGH 775. Pl. 16/42

43. Piron (fragmentar); Lp = 3,8 cm. Fier oxidat, corodat. Cap rupt. Corp parțial păstrat, puternic afectat de coroziune, cu secțiune circulară: 0,6 cm. Vârf rupt. Nr. inv. pr. TGH 776. Pl. 16/43

44. Piron (fragmentar); Lp = 3,5 cm. Fier oxidat, corodat. Cap rupt. Corp parțial păstrat, puternic afectat de coroziune, cu secțiune patrulateră: 0,5 × 0,4 cm. Vârf rupt. Nr. inv. pr. TGH 777. Pl. 16/44

45. Piron (fragmentar); Lp = 3,2 cm. Fier oxidat, corodat. Cap rotund (?), parțial păstrat. Corp parțial păstrat, cu secțiune patrulateră: 0,5 × 0,4 cm. Vârf rupt. Nr. inv. pr. TGH 778. Pl. 16/45

46. Piron (fragmentar); Lp = 3,2 cm. Fier oxidat, corodat. Cap rupt. Corp parțial păstrat, puternic afectat de coroziune, cu secțiune patrulateră: 0,6 × 0,4 cm. Vârf rupt. Nr. inv. pr. TGH 779. Pl. 16/46

47. Piron (fragmentar); Lp = 2,9 cm. Fier oxidat, corodat. Cap rupt. Corp parțial păstrat, cu secțiune pătrată: 0,4 cm. Vârf rupt. Nr. inv. pr. TGH 780. Pl. 16/47

48. Piron (fragmentar); Lp = 2,8 cm. Fier oxidat, corodat. Cap rotund, applatizat. Corp parțial păstrat, cu secțiune pătrată: 0,6 cm. Vârf rupt. Nr. inv. pr. TGH 781. Pl. 16/48

49. Piron (fragmentar); Lp = 2,7 cm. Fier oxidat, corodat. Cap rupt. Corp parțial păstrat, puternic afectat de coroziune, cu secțiune circulară: 1 cm. Vârf rupt. Nr. inv. pr. TGH 782. Pl. 16/49

50. Piron (fragmentar); Lp = 2,5 cm. Fier oxidat, corodat. Cap rupt. Corp parțial păstrat, cu secțiune patrulateră: 0,4 × 0,3 cm. Vârf tocit. Nr. inv. pr. TGH 783. Pl. 16/50

51. Piron (fragmentar); Lp = 2,5 cm. Fier oxidat, corodat. Cap rupt. Corp parțial păstrat, cu secțiune patrulateră: 0,6 × 0,5 cm. Vârf rupt. Nr. inv. pr. TGH 784. Pl. 16/51

52. Țintă (fragmentară); Lp = 2,2 cm. Fier oxidat, corodat. Cap rupt. Corp puternic afectat de coroziune, cu secțiune patrulateră: 0,3 × 0,2 cm. Vârf tocit. Nr. inv. pr. TGH 785. Pl. 16/52

53. Obiect neidentificat (fragmentar); 2,4 × 2,1 cm. Fier oxidat, corodat. Se păstrează un fragment: gr = 0,2–0,5 cm. Nr. inv. pr. TGH 786. Pl. 16/53

54. Obiect neidentificat (fragmentar); 2 × 1,7 cm. Fier oxidat, corodat. Se păstrează un fragment subțire: gr = 0,2 cm, prevăzut cu un nit în centru. Nr. inv. pr. TGH 787. Pl. 16/54

Concluzii

Incinta funerară, care face obiectul studiului nostru, are două faze de funcționare, patru înmormântări (M 29, M 30, M 31 și M 32) și patru perturbări antropice ulterioare înmormântărilor (G 1, G 2, G 3 și G 4).

Pentru construirea incintei în faza I de funcționare a fost necesară realizarea unei terase în stâncă pentru a conferi planeitate incintei.

Primei faze de funcționare a incintei funerare, descrise de zidurile **Z1a**, **Z2a**, **Z3** și **Z4** îi corespunde mormântul cu sigla M 31, acesta reprezentând, de altfel, prima înmormântare. Celei de-a doua faze de funcționare, încadrată de zidurile **Z1**, **Z2**, **Z5** și **Z6** îi corespund mormintele M 29, M 30 și M 32. Plasarea mormintelor M 30 și M 32 într-o altă etapă, în raport cu M 31 este demonstrată de următoarele argumente: din punct de vedere stratigrafic, latura de VNV a mormântului M 30 suprapune zidul **Z3** (pietrele din acestea au urme de ardere), iar pentru amenajarea mormântului M 32 a fost demontată o mare parte din zidul **Z4**, în zona gropii sepulcrale fiind observată doar amprenta zidului. În absența altor detalii stratigrafice, între mormintele din faza a doua de funcționare a incintei funerare nu se pot stabili repere cronologice care să le situeze pe paliere diferite.

Din punct de vedere cronologic zidurile corespunzătoare fazei a doua de funcționare sunt construite într-un moment ulterior în raport cu cele trei morminte din faza a doua (M 29, M 30, M 32). Acest raționament este demonstrat de faptul că zidurile din apropierea celor trei complexe nu prezintă urme de ardere, iar mormântul M 30 este construit anterior zidului **Z5**, partea superioară a gropii mormântului fiind suprapusă de acesta.

Nu este exclusă o posibilă structură tumulară a incintei, argumentație ce nu poate fi susținută datorită stării precare de conservare a ansamblului funerar. În acest context se impune menționarea câtorva elemente de arhitectură funerară, descoperite în poziție secundară, în imediata apropiere, piese ce pot fi atribuite acestei incinte funerare (doi lei funerari, o cornișă, un medalion funerar fragmentar și un con de pin funerar).

Incinta funerară analizată are cele mai apropiate analogii, ca modalitate de construcție, la *Alburnus Maior*. În urma cercetărilor arheologice din cadrul Programului Național de Cercetare *Alburnus Maior* au fost identificate alte opt asemenea incinte funerare rectangulare (patru în necropola de incinerare de la Tăul

Secuilor-Pârâul Porcului¹⁷, una în zona funerară Carpeni¹⁸; două în necropola de incinerare din Țarina¹⁹, una în necropola de incinerare de la Tăul Găuri-Hop²⁰). Toate incintele amintite sunt amenajări rectangulare din piatră legată cu pământ, patru dintre ele având, probabil, ultima asiză sub formă de *chaperon*. În interiorul acestora au fost identificate unul sau mai multe morminte de incinerare.

Asemenea construcții funerare au fost semnalate și investigate în provincia *Dacia Superior*: la Cinciș²¹ (cu două compartimentări), în interiorul cărora au fost identificate patru morminte²², la *Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în necropola de vest a fost cercetată o incintă rectangulară²³. De asemenea, astfel de construcții funerare au fost cercetate în cadrul necropolei de est a aceluiași sit²⁴.

Construcții funerare asemănătoare au fost cercetate în mai multe provincii occidentale ale imperiului: *Pannonia Inferior* (Matrica²⁵), *Gallia Cisalpina* (Boretto²⁶, incintă funerară rectangulară²⁷), *Gallia Belgica* (Wadern-Oberlöstern²⁸, incintă funerară rectangulară²⁹ cu platformă pentru monument funerar, în interiorul

¹⁷ Crăciun, Moga 2003, 37 —o incintă funerară rectangulară cu laturile 7,80 × 5,20 m, ultima asiză este realizată utilizând blocuri de piatră de forma unui *chaperon*, cercetată parțial: Neagu, Bocan 2007–2008, 93–122.

¹⁸ Rusu-Bolindeț et alii 2003, 389, 406, fig. 10 —o incintă funerară rectangulară, cercetată parțial, în interiorul căreia au fost descoperite două morminte de incinerare ambele complexe dispun de câte o amenajare anterioară, sub forma unui ring de piatră.

¹⁹ CCA 2005, 298 —o incintă funerară rectangulară cu dimensiunile de 7,20 × 6,85 × 6,25 × 5,60 m, ultima asiză este realizată utilizând blocuri de piatră de forma unui *chaperon*, cu un mormânt de incinerare: CCA 2006, 298 —o altă incintă patrulateră cu un mormânt de incinerare.

²⁰ Moga et alii 2003, 205, 226, fig. 12, 248, fig. 3 —o incintă funerară, de formă patrulateră cu laturile aproximativ egale, cu latura de 5 m, cu un mormânt de incinerare.

²¹ Incintă funerară de formă rectangulară, cu dimensiunile de 10,80 × 9,25 m; vezi Floca, Valea 1965, 163–194.

²² Trei morminte de incinerare și unul cu ritul incert.

²³ Allen 1993, 397–400; CCA 2003, 267–269, în curs de cercetare.

²⁴ Simion et alii 2004, 84, nota 162. Într-una dintre incinte au fost identificate patru morminte de incinerare.

²⁵ Topal 2000, 199, fig. 20.2.

²⁶ Ortalli 1998, 63, fig. 11 (incinta funerară a Concorțiilor).

²⁷ Cu dimensiunile de 10,8 × 9,2 m.

²⁸ Abegg-Wigg 2000, 113, 12.2.

²⁹ Cu dimensiunile de 6 × 4,9 m.

căreia a fost identificat un mormânt de incinerare), *Gallia Celtica* (Biberist-Spitalhof³⁰, incintă funerară cu două faze³¹, în interiorul căruia au fost identificate un mormânt de tip *bustum* și o urnă) etc.

În ceea ce privește modalitatea de înmormântare a defuncților, analogii se întâlnesc în toate provinciile romane, cu o frecvență mai ridicată în cele subsumate termenului generic de *Illyricum*: *Dacia Superior* (*Alburnus Maior*³², Boteș/Corabia³³, *Apulum*³⁴, Muncelu-Brad³⁵, Cinciș³⁶, *Ulpia Traiana Sarmizegetusa*³⁷, *Tibiscum*³⁸); *Dacia Inferior* (*Romula*³⁹); *Pannonia Inferior* (*Matrica*⁴⁰, *Aquincum*⁴¹); *Moesia Superior* (*Viminacium*⁴², Kosmaj-Guberavat⁴³, *Ulpiana*⁴⁴, Matka⁴⁵, Mala Kopašnica⁴⁶, *Naissus*⁴⁷, Skopje⁴⁸, Velika Grabovnika⁴⁹, Boljetin⁵⁰, Zuto Brdo⁵¹); *Dalmatia* (Docle⁵², Stup⁵³, Rogatica⁵⁴, Komini⁵⁵); *Gallia Narbonensis* (Lyon⁵⁶, Saint-Paul-Trois-Châteaux⁵⁷); *Gallia Celtica* (Biberist-Spitalhof⁵⁸); *Britannia* (*Londinium*⁵⁹) etc.

Inventarul celor patru morminte analizate mai sus este constituit din obiecte din ceramică (urcioare, *turibula*, oale, cupe, farfurii, opaițe), și obiecte din metal: bronz (monedă); fier (scoabă, element de îmbinare, piroane, ținte).

Cea mai mare parte a obiectelor ceramice prezintă un grad mare de fragmentaritate, atât datorită caracteristicilor legate probabil de specificul ritului și ritualului funerar din perioada romană (arderea pe rug a ofrandelor, depunerea în context funerar imediat după momentul cremației), cât și datorită caracteristicilor pedologice specifice zonei Roșia Montană (aciditatea ridicată contribuie la deteriorarea artefactelor). De asemenea, intervențiile ulterioare asupra complexelor arheologice în discuție au contribuit la starea de fragmentaritate a obiectelor.

Pe baza observațiilor stratigrafice și a analogiilor coroborate cu analiza inventarului funerar (două artefacte datate clar în secolul al II-lea p. Chr.: moneda M 30 emisă în timpul domniei lui Antonius Pius și un opaiț din M 31 cu ștampila FORTIS), ansamblul funerar se poate data pe parcursul secolului al II-lea p. Chr.

³⁰ Schucany 2000, 118–124, fig. 13/3, 13/4.

³¹ Cu dimensiunile de 9 × 9 m.

³² Necropola de incinerare de la Tăul Găuri-Hop (Moga et alii 2003, 193–251; CCA 2003, 104–105; necropola de incinerare de la Tăul Corna (Alburnus Maior III); necropola de incinerare de la Jig-Piciorag CCA 2004, 262–264; Țarina CCA 2004, 262–264; CCA 2005, 298–313; CCA 2006, 297–298.

³³ Floca 1936–1940, 160–173.

³⁴ Protase 1974, 141–159.

³⁵ Rusu 1979, 219.

³⁶ Floca, Valea 1965, 171–192.

³⁷ Allen 1993, 398.

³⁸ Petrovsky 1979, 205–210.

³⁹ Babeș 1970, 177–180.

⁴⁰ Topal 2000, 199.

⁴¹ Topal 1993, 78–80.

⁴² Zotović, Jordović 1990, 77–110.

⁴³ Jovanović 1984, 100, tipul C4.

⁴⁴ Srejić 1965, 71.

⁴⁵ Mikulčić 1975, 93.

⁴⁶ Zotović 1968, 19.

⁴⁷ Zotović 1968, 27.

⁴⁸ Mikulčić 1975, 89.

⁴⁹ Zotović 1968, 24.

⁵⁰ Jovanović 1984, 100.

⁵¹ Kosorić, Totorović 1995, 271–272.

⁵² Garašanin 1968, 90.

⁵³ Čremonšnika 1930, 211–225.

⁵⁴ Jovanović 1984, 101.

⁵⁵ Jovanović 1984, 101–103.

⁵⁶ Bel, Tranoy 1993, 97, 133 morminte de tip *bustum*.

⁵⁷ Bel, Tranoy 1993, 96, 93 morminte de tip *bustum*.

⁵⁸ Schucany 2000, 120.

⁵⁹ Barber et alii 1990, 5–8, fig. 3–5.

BIBLIOGRAFIE

- Abegg-Wigg 2000** — A. Abegg-Wigg, *A Roman Cemetery in the eastern Civitas Treverorum. Preliminary report on the excavations in Wadern-Oberlöstern in Northwestern Saarland (Germany)*, în *Burial, Society and Context in the Roman World*, Oxford, 2000, p. 112–117.
- Alburnus Maior I** — *Alburnus Maior* (coordonator P. Damian), vol. I, București, 2003.
- Alburnus Maior III** — *Necropola romană de incinerare de la Tăul Corna*, vol. III, partea I (coord. P. Damian), Cluj-Napoca, 2008.
- Allen 1993** — T. Allen, *Interim report on two seasons of excavations of burial enclosure in the east cemetery of Ulpia Traiana Sarmizegetusa, 1982–1984*, *ActaMusNapoca*, 26–30, 1993, 1–2, p. 397–400.
- Babeș 1970** — M. Babeș, *Zu den Bestattungsgarten im nördlichen Flachgräberfeld von Romula. Ein Beitrag zur Grabtypologie des römischen Daziens*, *Dacia N.S.*, XIV, 1970, p. 167–207.
- Barber et alii 1990** — B. Barber, D. Bowsher, K. Whittaker, *Recent Excavations of a Cemetery of Londinium*, *Britannia*, 21, 1990, p. 1–12.
- Bel, Tranoy 1993** — V. Bel, L. Tranoy, *Note sur le busta dans le sud-est de la Gaule*, *Römerzeitliche Gräber als Quellen zu Religion, Bevölkerungsstruktur und Sozialgeschichte. Internationale Fachkonferenz vom 18.–20. Februar 1991 im Institut für Vor- und Frühgeschichte der Johannes Gutenberg-Universität Mainz*, Mainz, 1993, p. 95–110.
- BMC** — H. Mattingly, *Coins of the Roman Empire in the British Museum*, IV, Antoninus Pius to Commodus, Londra, 1940
- Crăciun, Moga 2003** — C. Crăciun, V. Moga, *Cercetări de teren și sondaje*, în *Alburnus Maior I*, 2003, p. 33–42.
- Čremonšnika 1930** — G. Čremonšnika, *Nalazi iz rimskog doba na Stupu kod Sarajeva*, *GlasSarajeva*, 42, 1930, p. 211–235.
- Floca 1936–1940** — O. Floca, *Cercetări arheologice în Munții Zlatnei, pe Dealul Boteș și Corabia. Raport înaintat Comisiunii Monumentelor Istorice, secția pentru Transilvania, Cluj*, *AISC*, 3, 1936–1940, p. 30–173.
- Floca, Valea 1965** — O. Floca, M. Valea, *Villa rustica și necropola de la Cinciș*, *ActaMusNapoca*, 2 1965, p. 163–194.
- Garašanin 1968** — M. Garašanin, *Razmatraja o necropolama tipa Mala Kopašnica-Sase*, *Godišnjak Sarajeva*, VI, 1968, 4, p. 5–35.
- Jovanović 1984** — Al. Jovanović, *Rimske Necropole na teritoria Jugoslavije*, Beograd, 1984.
- Kosorić, Totorović 1995** — M. Kosorić, J. Totorović, „Grad” *Nasele Jutobrdске Kulturne Grune*, *Starinar*, 13–14, 1962–1963 (1965), p. 267–274.
- Mikulčić 1975** — I. Mikulčić, *Raznolarski skeletni grobovi iz Skupa*, *Starinar N.S.*, 24–25. 1973–1974 (1975), p. 89–102.
- Moga et alii 2003** — V. Moga, C. Inel, A. Gligor, A. Dragotă, *Necropola de incinerare din punctul Hep*, în *Alburnus Maior I*, 2003, p. 193–251.
- Neagu, Bocan 2007–2008** — Cătălina-Mihaela Neagu, Ionuț Bocan, *Considerații preliminare asupra unei incinte funerare din necropola romană de incinerare de la Tăul Secuilor-Pârâul Percuții*, *CercA*, XIV–XV, 2007–2008, p. 93–122.
- Ortalli 1998** — J. Ortalli, *Riti, usi e corredi funerari nelle sepolture romane della prima età imperiale in Emilia Romagna (valle del Po)*, *Bestattungssitte und Kulturelle Identität. Grabanlagen und Grabbeigaben der frühen Römischen Kaiserzeit in Italien und den Nordwest-Provinzen. Kolloquium in Xanten vom 16 bis 18 Februar 1995. Römische Gräber des 1 Jhs. n. Chr. in Italien und Nordwestprovinzen*, Xanten, 1998, p. 49–86.
- Petrovsky 1979** — R. Petrovsky, *Tipuri de morminte romane în zona Caransebeșului*, *Banatica*, 5, 1979, p. 201–213.
- Protase 1974** — D. Protase, *Necropola orașului Apulum. Săpăturile din anii 1970–1971*, *Apulum*, 12, 1974, p. 134–159.
- Rusu 1979** — A. Rusu, *Cercetări în necropola Murcelului Brad*, *MatCercA*, 13, 1979, p. 219–223.
- Rusu-Bolindeț et alii 2003** — V. Rusu-Bolindeț, C. Roman, Em. Bota, A. Isac, A. Pop, F. Marcu, M. Bodea, *Forme de habitat în punctul Bulea*, în *Alburnus Maior I*, p. 387–431.

- Schucany 2000** — C. Schucany, *An elite funerary enclosure in the centre of the villa of Biberist-Spitalhof (Switzerland) — a case of study*, în *Burial, Society and Context in the Roman World*, Oxford, 2000, p. 118–126.
- Simion et alii 2004** — M. Simion, V. Apostol, D. Vleja, *Monumentul funerar circular*, Alburnus Maior, II, 2004.
- Srejović 1965** — D. Srejović, *Rimske Nekropole panog Harstra i Jugoslaviji*, *Starinar N.S.*, 13–14, 1962–1963 (1965), p. 49–88.
- Topál 1993** — J. Topál, *Roman cemeteries of Aquincum, Pannonia, The Western Cemetery in Bécsi Road I*, Budapesta, 1993.
- Topal 2000** — J. Topál, *The connection between funerary rites and ethnic groups in the cemeteries of north-eastern Pannonia*, în *Burial, Society and Context in the Roman World*, Oxford, 2000, p. 197–203.
- Zotović 1968** — Lj. Zotović, *Nekropole spaljenih pokojnika na teritoriji Gornje Mesije*, *Leskovački Zbornik*, 8, 1968, p. 19–30.
- Zotović, Jordović 1990** — Lj. Zotović, Č. Jordović, Viminacium I, *Nekropola Više Grobalja*, Beograd, 1990.

LISTA ILUSTRAȚIEI

- Pl. 1 — Roșia Montană, necropola de incinerare de la Tăul Găuri-Hop, plan general *apud* Simion et alii 2004.
- Pl. 2 — Roșia Montană, necropola de incinerare de la Tăul Găuri-Hop, plan general al incintei funerare.
- Pl. 3 — Roșia Montană, necropola de incinerare de la Tăul Găuri-Hop, stratigrafie internă a incintei funerare.
- Pl. 4 — Roșia Montană, necropola de incinerare de la Tăul Găuri-Hop, M 29, plan și profil.
- Pl. 5 — Roșia Montană, necropola de incinerare de la Tăul Găuri-Hop, M 29, inventar funerar.
- Pl. 6 — Roșia Montană, necropola de incinerare de la Tăul Găuri-Hop, M 30, plan și profil.
- Pl. 7 — Roșia Montană, necropola de incinerare de la Tăul Găuri-Hop, M30, inventar funerar.
- Pl. 8 — Roșia Montană, necropola de incinerare de la Tăul Găuri-Hop, M30, inventar funerar.
- Pl. 9 — Roșia Montană, necropola de incinerare de la Tăul Găuri-Hop, M 31, plan și profil.
- Pl. 10 — Roșia Montană, necropola de incinerare de la Tăul Găuri-Hop, M31, inventar funerar.
- Pl. 11 — Roșia Montană, necropola de incinerare de la Tăul Găuri-Hop, M31, inventar funerar.
- Pl. 12 — Roșia Montană, necropola de incinerare de la Tăul Găuri-Hop, M 32, plan și profil.
- Pl. 13 — Roșia Montană, necropola de incinerare de la Tăul Găuri-Hop, inventar incintă.
- Pl. 14 — Roșia Montană, necropola de incinerare de la Tăul Găuri-Hop, inventar incintă.
- Pl. 15 — Roșia Montană, necropola de incinerare de la Tăul Găuri-Hop, inventar incintă.
- Pl. 16 — Roșia Montană, necropola de incinerare de la Tăul Găuri-Hop, inventar incintă.

ILLUSTRATION LIST

- Pl. 1 — Roșia Montană, Tăul Găuri-Hop cremation necropolis, general plan *apud* Simion et alii 2004.
- Pl. 2 — Roșia Montană, Tăul Găuri-Hop cremation necropolis, general plan of the funerary enclosure.
- Pl. 3 — Roșia Montană, Tăul Găuri-Hop cremation necropolis, inner stratigraphy of the funerary enclosure.
- Pl. 4 — Roșia Montană, Tăul Găuri-Hop cremation necropolis, Grave 29, plan and profile.
- Pl. 5 — Roșia Montană, Tăul Găuri-Hop cremation necropolis, Grave 29, funerary inventory.
- Pl. 6 — Roșia Montană, Tăul Găuri-Hop cremation necropolis, Grave 30, plan and profile.
- Pl. 7 — Roșia Montană, Tăul Găuri-Hop cremation necropolis, Grave 30, funerary inventory.
- Pl. 8 — Roșia Montană, Tăul Găuri-Hop cremation necropolis, Grave 30, funerary inventory.
- Pl. 9 — Roșia Montană, Tăul Găuri-Hop cremation necropolis, Grave 31, plan and profile.
- Pl. 10 — Roșia Montană, Tăul Găuri-Hop cremation necropolis, Grave 31, funerary inventory.
- Pl. 11 — Roșia Montană, Tăul Găuri-Hop cremation necropolis, Grave 31, funerary inventory.
- Pl. 12 — Roșia Montană, Tăul Găuri-Hop cremation necropolis, Grave 32, plan and profile.
- Pl. 13 — Roșia Montană, Tăul Găuri-Hop cremation necropolis, enclosure's inventory.
- Pl. 14 — Roșia Montană, Tăul Găuri-Hop cremation necropolis, enclosure's inventory.

Pl. 15 — Roșia Montană, Tăul Găuri-Hop cremation necropolis, enclosure's inventory.

Pl. 16 — Roșia Montană, Tăul Găuri-Hop cremation necropolis, enclosure's inventory.

PRELUCRARE ILUSTRAȚIE

Cătălina-Mihaela Neagu

Daniela Iacovache

DESENE PIESE:

Georgiana Ducman, Simona Movilă

IONUȚ BOCAN

CĂTĂLINA-MIHAELA NEAGU

EMIL IONUȚ DUMITRAȘCU

Muzeul Național de Istorie a României,
Calea Victoriei, nr. 12, sector 3, 030026
București

ionutzbocan@gmail.com

catalina_mihaela_n@yahoo.com

emildumitrascuionut@gmail.com

GABRIEL BĂLAN

Muzeul Național al Unirii Alba Iulia

Mihai Viteazul, nr. 12–14, 510010

Alba Iulia

liviugabrielbalan@yahoo.com

Pl.1— Plan general al necropolei (*apud* Simion *et alii* 2004)

Legendă:

- ① Sol vegetal de culoare cenușie
(orizontul organic al solului actual)
- ② Nivel de argilă siltică de culoare brun-negriciosă
- ③ Nivel de argilă siltică de culoare galbenă
- ④ Stâncă nativă
- ⑤ Nivel nisipos negricios
(umplutura șanțului de fundație a zidurilor Z1 și Z5)
- ⌈ Zid

- Sol ars de culoare cărămizie
- Nivel de reziduuri ale cremației
- ⑥ Sediment de umplură al gropilor
sepulcrale de culoare galben-maronie
- Sediment de umplură al gropilor de intervenție
de culoare cenușiu-negricios

0 1 m

Pl. 3 — Stratigrafia internă a incintei funerare

0 0,5 m

Legendă:

Conturul gropilor sepulcrale

Conturul perturbărilor

Nivel de reziduuri ale cremației

Pietre

Urcior

Oală

Cupă

Opaiț

Scoabă

Piron/țintă

Pl. 4 — M 29, plan și profil

Pl. 5 — M 29, inventar funerar

Pl. 6 — M 30, plan și profil

Pl. 7 — M 30, inventar funerar

4

5

6

7

8

9

12

Pl. 8 — M 30, inventar funerar

0 0,5 m

Legendă:

Conturul gropilor sepulcrale	Opaiț
Conturul perturbărilor	Vas nedeterminabil ca formă
Nivel de reziduuri ale cremației	Element de îmbinare
Urcior	Piron/țintă
Turibulum	

Pl. 9 — M 31, plan și profil

Pl. 10 — M 31, inventar funerar

Pl. 11 — M 31, inventar funerar

Legendă:

- Conturul gropilor sepulcrale
- Conturul perturbărilor
- Nivel de reziduuri ale cremației

Pl. 12 — M 32, plan și profil

Pl. 13 — Inventar incintă

Pl. 14 — Inventar incintă

Pl. 15 — Inventar incintă

Pl. 16 — Inventar incintă